

PAŽINTINĖ KELIONĖ SEPTYNMYLIAIS ŽINGSNIAIS PER BENDRINĖS OLANDŲ KALBOS PRAEITĮ IR DABARTĮ

Bendrinė olandų kalba yra oficiali kalba Nyderlanduose, šiaurinėje Belgijos dalyje (Flandrijoje ir Briuselyje) ir daugiakalbiame Suriname. Kalbos norminimo procesas prasidėjo XVI a. pradžioje. Po 1585 m. septyniolikai provincijų atsiskyrus, šis procesas pietuose (maždaug dabartinėje Flandrijoje) stabtelėjo. Nuo tada bendrinė olandų kalba šiaurėje ir pietuose formavosi skirtingai: pietuose kalbos norminimo procesas išsijudino tik XIX a. antroje pusėje. Suriname olandų kalba atsirado kaip kolonijinė kalba: praėjus dešimtmečiams po vergovės panaikinimo (1863 m.), 1876 m. priėmus švietimo įstatymus, juodaodžių, kreolų ir įvairių kitų etninių grupių palikuonys ilgainiui ėmė šios kalbos mokytis. Šiame straipsnyje apžvelgiama skirtinga bendrinės olandų kalbos raida trijose kalbinėse vietovėse ir su tuo susijusi divergencija, taip pat keliamas klausimas, ar olandų kalba yra pliuricentrinė ar pliuriarealinė kalba. Remiantis naujausiais duomenimis (daugiausia didelio masto internetiniais klausimynais), kalbos padėtis ir jos ateitis trijose kalbinėse vietovėse aptariama atsižvelgiant į pagrindines kalbos vartojimo sritis visuomenės gyvenime.

ESMINIAI ŽODŽIAI: olandų kalba, standartizacija, kalbos politika, išorinė kalbos istorija, normos, pliuricentris, pliuriarealinis, kalbos vartojimo sritys.

FRANS HINSKENS

Meertens Instituut (KNAW), Oudezijds Achterburgwal 185, 1012 DK Amsterdam,
Radboud Universiteit, Erasmusplein 1, 6525 HT Nijmegen

frans.hinskens@meertens.knaw.nl